

УДК 351.74(477)

Олександр Олександрович ПИХТІН,

курсант 2 курсу факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

Науковий керівник: В. А. Євтушок, старший викладач кафедри тактичної та тактико-спеціальної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРЕЗУМПЦІЇ ПРАВОТИ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО В УКРАЇНІ

Формування якісно нового, сервісного державного органу – Національної поліції України відбувається шляхом поступових змін, європеїзації, впровадження фундаментальних принципів та ідей. На цьому, зовсім не простому шляху, ми зіткнулись з низькою проблем, таких як: недостатня підготовка та правова обізнаність нових поліцейських, недостатня правосвідомість населення, правові недоліки стосовно повноважень працівників поліції, їхніх чітких дій, прав та обов'язків, взаємодії з населенням та застосування різних видів примусу й вогнепальної зброї поліцейськими.

Передумовою розгляду даних проблем та невідкладної реакції на них стала сумнозвісна трагедія в м. Дніпрі, внаслідок якої загинули два поліцейських. У зв'язку з цим МВС зазначило на необхідності розширення прав поліцейських, шляхом впровадження презумпції правоти поліцейського.

Що ж це за така презумпція правоти, тобто фактично презумпція винуватості? Яким чином вона може мати своє місце в демократичній, правовій державі, адже в ст. 62 Конституції закріплена саме презумпція невинуватості. Існує два підходи до вирішення цього питання.

Перший полягає в тому, що презумпція невинуватості застосовується лише в кримінальному праві та процесі, тобто стосується лише осіб, які підозрюються у вчиненні злочину, а не адміністративного проступку.

Другий підхід передбачає, що презумпція невинуватості відноситься щодо всіх правовідносин у суспільстві, тобто повинна застосовуватися і під час притягнення особи до адміністративної відповідальності. З поширенням дії вказаної презумпції згодні не лише науковці, а й Конституційний Суд України, який у Рішенні від 22.12.2010р. опосередковано вказав на те, що презумпція невинуватості поширюється на адміністративні правопорушення, передбачені КУпАП [3].

Виходячи з цього, ми можемо зазначити, що фактично презумпція правоти поліцейського може суперечити фундаментальному принципу презумпції невинуватості. Однак, якщо виходити з того, що «презумпція правоти поліцейського» полягає у безумовному дотриманні законності, гуманності поліцейським при виконанні його службових обов'язків і навіть якщо

громадянин не згоден з поліцейським і вважає інакше – він має підкоритися законній вимозі поліцейського і лише потім оскаржувати його дії чи бездіяльність в суді, то варто зазначити що цей принцип має доречне місце в побудові колективної безпеки та дотриманні правопорядку в нашій державі, обов'язково не порушуючи при цьому права та свободи людини. Адже ключовою інстанцією в цьому питанні вважається справедливий та незалежний суд.

Обговорюючи питання доречності та своєчасності впровадження презумпції правоти поліцейського, слід звернути увагу на проблеми, з якими зіштовхнулася наша держава.

1. Відсутність законодавчих норм правоти поліцейського. Головна проблема впровадження презумпції правоти поліцейського – відсутність ряду законодавчих норм та чітких інструкцій, які б дали змогу надати поліцейським більше законних повноважень. Це і необхідність законодавчо закріпити заборону залишати транспортний засіб після його зупинки поліцейським, обов'язковість чемно та поважно звертатися до поліцейського, виконувати всі його законні вимоги, необхідність збільшити час адміністративного затримання за правопорушення тощо.

2. Неготовність судової системи в Україні до презумпції правоти поліцейського. Як відомо, презумпція правоти поліцейських існує у багатьох країнах і цей принцип вважається нормою. Але поряд із презумпцією правоти поліцейських в цих країнах існують й інші норми або інші правила та стандарти життя. На відміну від України, це, в першу чергу, – справедливий суд, який швидко та об'єктивно може оцінити правоту чи неправоту поліцейських та прийняти відповідні рішення.

3. Несприйняття українського суспільства основних засад презумпції правоти поліцейського. Імператив презумпції правоти поліцейського в Україні повинен стати соціальною нормою, де суспільство повинне прийняти головні засади правоти поліцейських як необхідні правила для власної безпеки. На сьогодні існує низка підтверджень того, що українське суспільство може не сприйняти презумпцію правоти поліцейського, наприклад, через загальний низький рівень довіри до інституту правоохоронних органів та низький рівень правосвідомості.

4. Можливість перевищення повноважень поліцейськими. Надання більших прав та можливостей поліцейським може привести й до можливості перевищення їх службових повноважень, що може призвести до тотального імперативу та беззаконності.

Таким чином, ми можемо зробити наступний висновок: важливим етапом реформування правоохоронних органів в Україні, а саме Національної поліції, є законодавче закріплення правового статусу поліцейського, визначення його повноважень та чітких інструкцій щодо його необхідних дій. Впровадження презумпції правоти поліцейського зумовило б розширення їх повноважень на засадах законності та гуманності. Однак, слід зазначити, що ці зміни повинні відбуватися поступово та виважено, враховуючи досвід

провідних країн світу та культуру нашого народу. Тільки тоді вони зможуть досягнути своєї ефективності, забезпечать справедливі відносини між поліцейськими та громадянами та сформують поважне ставлення до правоохоронних органів.

Список бібліографічних посилань

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
3. Шутак І. Д. Колізія між презумпцією невинуватості громадянина і презумпцією правоти поліцейського // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України 2016. № 5.

Одержано 12.06.2017

УДК 347.963

Валентина Володимирівна ПОДРІЗ,

курсант факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

Науковий керівник: В. О. Невядовський, канд. юрид. наук, доцент кафедри адміністративного права і процесу факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, м. Харків

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ КООРДИНАЦІЇ
ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Держава забезпечує життєдіяльність суспільства як системи через використання влади, а право - через нормативне регулювання. В умовах формування в Україні основ правової держави роль і значення правового регулювання суспільних відносин набувають особливої актуальності. На переконання М.І. Іншина, враховуючи значимість правоохорони для суспільства, підвищену вимогливість до результатів цього виду суспільної діяльності та обов'язковість існування контролю за правоохоронною діяльністю з боку громадськості, можна з впевненістю стверджувати про нагальну необхідність в чіткому, послідовному, прозорому правовому регулюванні процесу правоохорони [1, с. 14]. Не є виключенням у цьому питанні й діяльність суб'єктів координації правоохоронної діяльності, яка також потребує чіткого та зрозумілого для всіх учасників правового регулювання.

На сьогодні проблеми правового регулювання діяльності суб'єктів координації правоохоронної діяльності досліджені у науковій літературі фрагментарно. Відтак, спробую дослідити правове регулювання діяльності суб'єктів координації правоохоронної діяльності з урахуванням юридичної сили нормативно-правових та підзаконних нормативно-правових актів.